

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 18 kwietnia 2010 r.

**Pan
Wiktor Brzosko
Burmistrz Łap**

LBI-4101-25-02/2010
P/10/190

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Urzędzie Miejskim w Łapach (zwanym dalej „Urzędem”) kontrolę realizacji przez Gminę zadań dotyczących zapobiegania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży w latach 2009-2011 (do 28 marca). Kontrolę w tym zakresie przeprowadzono też: w Szkole Podstawowej Nr 1 im. Papieża Jana Pawła II, w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Mikołaja Kopernika i w Gimnazjum Nr 1 im. ppłk. Stanisława Nilskiego-Łapińskiego w Łapach.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym w dniu 28 marca 2011 r. oraz wynikiem kontroli w wymienionych szkołach, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Gminę zadań w zakresie zapobiegania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży w latach 2009-2011 (do 28 marca).

Pozytywną ocenę uzasadniają w szczególności działania propagujące zdrowy tryb życia dzieci i młodzieży szkolnej podejmowane przez szkoły prowadzone przez Gminę, w tym uwzględnienie tej tematyki w szkolnych zestawach programów, realizowanych przez szkoły zajęciach dydaktycznych i pozalekcyjnych oraz wykorzystywanie zasad zdrowego żywienia przy przygotowywaniu posiłków w szkołach.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku działań Urzędu w zakresie diagnozowania potrzeb związanych z profilaktyką nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży oraz niewspierania działań szkół propagujących zdrowy tryb życia.

1. W skontrolowanych szkołach opracowano zestawy programów, w tym *Program wychowawczy i Szkolny program profilaktyki* uwzględniające zadania z zakresu zdrowego stylu życia i zdrowego odżywiania oraz sposoby ich realizacji, zgodnie z załącznikiem Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół². Przewidziano w nich przekazywanie uczniom informacji dotyczących zdrowego stylu życia, wdrażanie do przestrzegania zasad zdrowego żywienia, zachęcanie uczniów do uczestnictwa w różnych formach aktywności ruchowej i realizację programów wdrażanych przez Agencję Rynku Rolnego, tj. *Szklanka mleka i Owoce w szkole*.

W ramach realizacji działań w zakresie promocji zdrowia zaplanowanych w szkolnych programach wychowawczych i profilaktyki, nauczyciele prowadzili zajęcia mające na celu poznanie zasad zdrowego żywienia, rozwijanie odpowiedzialności za własne zdrowie, a także zmierzające do wykształcenia u uczniów potrzeby dbałości o sprawność fizyczną.

Podczas ferii zimowych zorganizowano zajęcia sportowe, turystyczno-krajoznawcze, taneczno-artystyczne i ekologiczne w ramach programu *Znam, wiem, potrafię – podniesienie jakości oświaty na ternie gminy Łapy*. Uczniowie uczestniczyli również w zróżnicowanych pod względem programowym pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych: wycieczkach, zawodach sportowych, zajęciach na basenie, rajdach i konkursach o tematyce związanej ze zdrowym stylem życia.

W skontrolowanych szkołach przy przygotowywaniu posiłków wykorzystywano zasady zdrowego żywienia, zawarte w monografiach wydanych przez Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie, pt.: *Zasady prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży oraz wskazówki dotyczące aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia* i *Obiady szkolne z uwzględnieniem zasad Dobrej Praktyki Higienicznej oraz systemu HACCP dla posiłków szkolnych*. W szkołach wdrożono także *Kartę żywienia i aktywności fizycznej dzieci i młodzieży*. Nie ograniczono jednocześnie dostępu uczniów do żywności o niskich walorach

² Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17.

odżywczych – była ona sprzedawana w sklepikach szkolnych we wszystkich skontrolowanych szkołach.

2. W Urzędzie nie podejmowano inicjatyw mających na celu realizację zadań w zakresie zapobiegania nadwadze i otyłości wśród dzieci i młodzieży.

Gmina nie posiadała też diagnozy potrzeb i oczekiwań w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości, pomimo iż z dyspozycji art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ wynika, że profilaktyka społeczna jest zadaniem oświatowym realizowanym przez jednostkę samorządu terytorialnego. Konieczność podjęcia działań w tym zakresie potwierdzają również rezultaty testów przesiewowych przeprowadzonych wśród uczniów szkół prowadzonych przez Gminę. Wynika z nich, że w roku szkolnym 2009/2010 zagrożenie nadwagą i otyłością stwierdzono u 9,93% uczniów biorących udział w badaniu i 3,39% uczących się w szkołach, zaś w Szkole Podstawowej im. Jana III Sobieskiego w Płonce Kościelnej wskaźnik uczniów, u których stwierdzono nadwagę lub otyłość wyniósł aż 24,32% populacji objętej badaniem.

W związku z powyższym, NIK zwraca uwagę na konieczność monitorowania zagrożenia nadwagą i otyłością dzieci i młodzieży, w tym podjęcie działań profilaktycznych, mających na celu m.in. ograniczenie dostępu uczniów do żywności o niskich walorach odżywczych w sklepikach szkolnych. Zainicjowanie i realizacja działań zapobiegających nadwadze i otyłości wpisuje się kompetencje wynikające z określonego w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁴ zakresu działania gminy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o rozważenie podjęcia działań ukierunkowanych na profilaktykę oraz zwalczanie nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży szkolnej.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku, lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR